

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ของเคยทำเนาะ ถ้าของเคยทำ ทำทุกวันมันเป็นข้อวัตรปฏิบัติไง ถ้าของเคยทำ ทำทุกวันเหมือนสวดมนต์ ถ้าสวดทุกวันแล้วไม่ได้สวดมันก็เหมือนขาดอะไรไป นี่ข้อวัตรปฏิบัติทำทุกวันให้มันเป็นนิสัย คำว่า “ขอนิสัย” เวลาพระขอนิสัยเห็นไหม ๗ วัน ถ้าพ้นจาก ๗ วันไป ถ้าไม่ได้ขอนิสัยเห็นไหม ถ้าไม่บรรลุนิติภาวะนั้นต้องขอนิสัย เพื่อให้เป็นจรตินิสัย เพื่อให้มันฝังไปในหัวใจ

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน นี่เวลาปฏิบัติขึ้นมา ในทางโลก เห็นไหม สูงสุดสู่สามัญ คำว่า “สูงสุดสู่สามัญ” สูงสุดอะไรสูงสุด คุณิเรกเกิดมาเป็นมนุษย์มีร่างกายและจิตใจ ร่างกายนี้มันสูงสุดก็แค่นี้ นี่มันจะสูงไปขนาดไหน ถ้ามันขึ้นไปอยู่ที่ศีรษะฟ้า มันจะสูงกว่าเขา

ร่างกายคือมันเป็นแร่ธาตุ แต่มันจะสูง มันจะต่ำ มันสูงต่ำที่หัวใจนะ คนที่สูงขึ้นมาที่หัวใจเพราะหัวใจได้มีการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราไม่มีการประพฤติปฏิบัติ ไม่มีการตัดแปลงมัน มันจะเอาอะไรไปสูง

คุณค่าของน้ำใจสิ คนที่มีน้ำใจ เห็นไหม การแสดงออกมาเขามีความสุขของเขา นะ คุณิ! ถ้าหัวใจเวลามันต่ำด้อยมันเหยียบย่ำตัวมันเอง เวลาประพฤติปฏิบัติ มันจะสูงจะส่ง มันสูงส่งในหัวใจนะ สูงส่งด้วยค่าของน้ำใจ สูงส่งด้วยความประพฤติปฏิบัติ มันไม่ได้สูงส่งจากข้างนอก

เห็นไหมสูงสุดสู่สามัญ เราก็คิดว่าเราประพฤติปฏิบัติกันมาปัจจุบันนี้เรามีปัญญากัน เราว่าจิตใจเราสูงส่งแล้ว เห็นไหมสูงส่ง สามัญสู่สามัญนะ สามัญยิ่งตกต่ำไปกว่านั้นอีก เพราะสามัญสู่สามัญ เพราะสามัญมันไม่เข้าใจ จิตใจไม่ค่อยได้สัมผัสธรรมะไง

ธรรมะ เห็นไหม สติ ความมีสติ ความระลึกที่อยู่ ความมีสตินะ สติคืออะไร สติคือสำนึกตัวนี้ไง ถ้าเราสำนึกตัว เราทำสิ่งใดที่เราผิดพลาดไปแล้วเราสำนึกได้ อันนี้สำนึก ความรู้สึก ความระลึกนี่ความสำนึกตัว สติมันมีคุณค่าขนาดนั้น

นี่สติก็คือสติ สอเสื่อ ต่อเต่า สระอิ สติก็สติ สติมันจะเกิดขึ้นเอง สติมันจะมีในตัวมันเอง แล้วเราก็ให้คำมันไปว่านี่มีสติ มีปัญญา เราคิดของเราตัวเอง สามัญลงสู่เหวนรก มันไม่ใช่สามัญสูงส่งนะ มันต้องสามัญแล้วขึ้นสู่สูงส่งแล้ว จิตใจสูงส่ง จิตใจมันมีวุฒิภาวะของมัน

คูสิมีสติ สติมันยับยั้งนะ สตินี้ คูสิเวลาเราเหนื่อย เรามีอารมณ์รุนแรง พอมีสติขึ้นมามันจะยับยั้งได้หมดเลย ความยับยั้งความรู้สึกต่างๆ นี่ สตินี้อำนาจของมัน อำนาจของสติมันยับยั้งได้ มันยับยั้งให้เรากลับมาสำนึกตนเราได้

ถ้าสำนึกตนเราได้เราจะระลึกถึงตัวเราเอง แล้วเราจะละอายแก่ใจตัวเองนะ ว่าที่เราทำออกไปมันสมควรไหม นี่สติมันยับยั้งของมันเห็นไหม นี่มันจะสูงขึ้นมาเพราะมีสติยับยั้งมัน เพราะจิตใจมันได้สัมผัสแล้ว มันรู้สึกตัว มันละอายใจของมัน

เวลามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันมีกำลังใจของมัน มันต้องมีกำลังนะ สรรพสิ่งต้องมีกำลัง สมาธิคือกำลังของจิต ถ้าจิตไม่มีกำลังมันจากสามัญจะสูงส่งขึ้นมาได้อย่างไร ถ้ามันไม่มีแรงขับเคลื่อนไป ไม่มีสิ่งใดขับให้หัวใจมันสูงส่งขึ้นมา สูงส่ง สูงส่ง นี่มันศึกษาธรรมไง

จิตใจนี้ยิ่งกว่าสามัญคือกิเลสตัดหาความทะยานอยาก คือความเป็นไปตามสัญชาตญาณของมนุษย์ ความปกติของมนุษย์นี่คือสามัญ แล้วศึกษาธรรมก็เอาสามัญไปศึกษาธรรมโดยสามัญ แล้วว่าสิ่งนี้มันเป็นเสมอภาค เสมอภาค

มันไม่เสมอภาคหรอก จิตใจมันสูงต่ำแตกต่างกันไป แต่เวลามันเสมอภาค ภราดรภาพ ถ้าจิตใจถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้วมันสูงส่งกลับสู่สามัญ กลับสู่สามัญเพราะอะไร เพราะมันเป็นสัจจะ เป็นความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา เห็นไหม ที่เรามาประพฤติปฏิบัติกันก็เพื่อคัดแปลงตน

ต้นไม้เห็นไหมคูตี ต้นไม้ที่เขาเล่นกัน เขาคัดมัน เขาดูแลรักษาเห็นไหม บอนไซ
นี้สวยมาก สวยมาก สวยมากนะ คูตี เขาคอยตัดคอยแต่งมันนะ มันถึงจะเป็นอย่างนั้นได้

นี่เหมือนกัน หัวใจเรานะถ้าเราไม่บังคับมัน เราไม่มีสติบังคับมัน เราไม่มีการเติม
กำลังให้มัน มันจะขับเคลื่อนไปสูงส่งที่ไหน มันจะเอาอะไรไปสูงส่ง มันเป็นสามัญสำนึก
มันเป็นความคิด มันเป็นความระลึกของเราทั้งนั้น มันเป็นสัญญาอารมณที่เรารสร้าง มัน
ไม่เป็นความจริงเลย

ถ้าเป็นความจริงนะสูงสุดสู่สามัญ สามัญคูตี คุณครูบาอาจารย์ของเราสิ สูงสุดสู่
สามัญเพราะอะไร เพราะคำว่า “สามัญ” เวลามองไปทางโลกมันสลดสังเวชนะ โลก
เขาอยากสูงส่งกัน อยากจะสูงสุด ถ้าสูงมันขับเคลื่อนไม่ขึ้นไป เพราะอะไร เพราะมันเป็น
สัญญาอารมณ มันเป็นความคิด

แต่ถ้าพูดถึงสูงส่งสู่สามัญ เห็นไหม โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ
มันเป็นอย่างนั้นโดยธรรมชาติของมัน นี่คนรักทำผืนหนัง คนชังทำผืนเสือ องค์กรสมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เราเคารพบูชาขนาดไหน เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เวลาเผยแผ่ธรรมขึ้นมา เห็นไหม เจ้าลัทธิต่างๆ นะ เขากลับเขาเกลียด เขาทำลายทุกๆ
อย่างเลย นี่ไงคนรักทำผืนหนัง คนชังทำผืนเสือ

คนเคารพบูชามันซาบซึ้งในหัวใจมากนะ แต่คนที่เขาไม่เคารพบูชาของเขา เขาก็
หาเหตุของเขาที่จะทำลาย มันเป็นอย่างนี้ โลกมันเป็นอย่างนี้!

ถ้ามันสูงส่ง มันสูงส่งที่หัวใจของเรา ไม่สูงส่งจากทางโลกเขา โลกเขาจะติฉิน
นินทานะ มันเรื่องของเขา ถ้ามันเป็นความจริงของเรานะ ความจริงในหัวใจของเรา ถ้า
เป็นความจริงขึ้นแล้วนะ มันจะติฉินนินทาขนาดไหน ความจริงก็คือความจริง!

เราไม่มีอะไรในหัวใจเลย เขาจะชื่นชมขนาดไหน เห็นไหม สิ่งที่ว่าสรรเสริญ
นินทา เขาจะสรรเสริญ เขาจะขับเคลื่อนให้สูงขนาดไหน มันก็ไม่มีอะไรจะสูงเพราะมันขับ
ดันจากข้างนอก แต่ถ้ามันจะสูงขึ้นมันจะสูงจากกำลังของเรา

ถ้าจิตเรามีสติสัมปชัญญะ มีสติสำนึกระลึกรู้ตัวอยู่ แล้วควบคุมมันด้วยคำบริกรรมนะ เพิ่มกำลังของเขาด้วยคำบริกรรม อัดขึ้นไปด้วยกำลัง ด้วยคำบริกรรม ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ จิตใจมันจะเป็นสัมมาสมาธิ จิตใจมีกำลังของเขา มีกำลัง กำลังนี้เอาไปใช้อะไร? ไม่มีกำลังก็ใช้งานไม่ได้ มีกำลังขึ้นมาใช้กำลังไม่เป็น พลังงานมันก็เสื่อมค่าไปธรรมดา

ดูพลังงานลมตี ลมนะมันพัดไปเป็นธรรมดา เขาเอามาปั่นไฟฟ้าได้ พลังลม พลังแดดต่างๆ เขาใช้ประโยชน์ได้ทั้งนั้นนะ ถ้าคนเอามาใช้ประโยชน์ จิตใจของเราก็มีคุณค่า แต่เราไม่รู้จักสติสัมปชัญญะ เราไม่เห็นมัน เราจับเอามันมาเพิ่มคุณค่ามันไม่ได้ เราเพิ่มคุณค่าความรู้สึกของเราไม่ได้ ถ้าเราเพิ่มคุณค่าความรู้สึกเรา เห็นไหม สัมมาสมาธินี้ ตัวกำลังนี้ แล้วจะเพิ่มคุณค่าของมันนะ พลังงานเกิดขึ้นมาแล้วใช้ประโยชน์อะไร กำลังเกิดขึ้นมาแล้วใช้ประโยชน์อะไร นี่ไงมันจะขัดดันให้จิตใจนี้ดีขึ้น ดีขึ้นเพราะอะไร?

คูสิ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเป็นบ่วงแล้วเราไปติดบ่วงนั้นนะ เราจะปลดบ่วงนี้ได้อย่างไร ถ้าเราปลดบ่วงอย่างนี้ เห็นไหม มันมีอิสรภาพของเราขึ้นมานะ ต้องใช้กำลัง ไม่มีสติไม่มีปัญญา ปลดบ่วงไม่ได้! ไม่มีสติไม่มีปัญญา ปลดความมีอิสรภาพของใจไม่ได้!

ถ้าจิตใจมันปลดอิสรภาพของมันขึ้นมา ใจนี้มันได้ปลดบ่วงของมันแล้ว เห็นไหม นี่ไงสูงสุดสู่สามัญ สามัญนะมันเห็นสามัญสำนึกใจใหม่ โลกเขาเป็นกันอย่างนี้ แล้วเราจะเอาอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เอาอะไรเป็นประโยชน์กับเราในชีวิตของเราละ ชีวิตมันเป็นอย่างนี้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาที่โคนต้นโพธิ์นะ อยู่ในป่าองค์เดียว เห็นไหม หัวใจนี้มันสูงส่ง มันมีคุณค่ามาก เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมาที่เรานั่งกันอยู่นี้นะ มันมาจากปฏิสนธิจิตหมดเลย เพราะมีเราโลกนี้ก็มิ โลกนี้มันหมุนอยู่อย่างนี้ โลกมันมีของมันอยู่อย่างนี้ แต่เราเกิดมาเผชิญในโลกนี้ แล้วเราก็แบกโลกไว้ นี่แบกโลกไว้ แต่โลกมันก็เป็นอยู่อย่างนี้ มันเป็นอินไตย มันจะอยู่ของมัน นี่อินไตย ๔ โลกนี้เป็นอินไตยอันหนึ่ง แล้วมันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพของมันอย่างนี้ตลอดเวลา

แผ่นดินนี้เคลื่อนทุกวันนะ เคลื่อนไหวไปตลอดเวลา เราอยู่บนแผ่นดินเราไม่เห็น แต่วิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ว่าแผ่นดินนี้มันแยกอยู่ตลอดเวลา มันเคลื่อนอยู่ตลอดเวลา นี่โลกมันเป็นอยู่อย่างนี้ แล้วเราเกิดมาในโลกนี้แล้วนี่ เราเกิดมาโดยบุญกุศล เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วนี่เราจะทำอะไร เอาหัวใจเรานี้ เอาสิ่งนี้ที่มันจะสูง มีคุณค่ามาก คุณค่าของน้ำใจ น้ำใจนี้มันสูงค่าเห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด เวลาสิ้นกิเลสไปแล้วนี่จิตใจมันปกคลุมสามแดน โลกธาตุ มันใหญ่โตมันครอบคลุมหมดเลย เห็นไหมมันไม่มีสิ่งใดมาขัดขวางในหัวใจ มันไปได้สุดฤทธิ์สุดเดชของมัน เห็นไหม นี่สูงส่งมาก

แต่ในปัจจุบันนี้ มันโดนครอบงำไว้ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก พญามาร มันครอบคลุมจิตใจของเราไว้ เราศึกษาธรรมขึ้นมาเพื่อจะเพิกถอนมัน เพิกถอนจากใจให้ใจเป็นอิสรภาพขึ้นมา เห็นไหม สูงส่งสู่สามัญ สูงที่นี้แล้วสู่สามัญเพราะมันเข้าใจโลก มันวางโลกไว้ตามความเป็นจริง วางโลกไว้หมดเลย

นรก สวรรค์ อเวจี มันมีของมันโดยธรรมชาติของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้สร้างขึ้นมา ไม่มีใครสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา ของเขามีของเขาอยู่แล้ว แต่จิตใจของเรา นี่เวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะ มาเจอสภาพแบบนี้ เราเข้าใจ เราปลดเปลื้องใจของเรา นะ ของเขาก็อยู่ของเขาโดยธรรมชาติของเขา แต่ใจของเราพ้นออกไปจากบ่วง จากการเวียนตายเวียนเกิด เห็นไหม นี่จิตใจมันสูงส่งอย่างนี้ สูงส่งอย่างนี้แล้วมันเข้าใจหมด พอเข้าใจแล้วมันวางโลกไว้ตามเป็นจริง แล้วใจเราก็กว้างหมด

นี่ว่างนอก ว่างใน ถ้าเราวางโลกไว้ตามความเป็นจริง แต่ถ้าเราไม่วางเราก็กว้าง โลกไว้ กลัวเขาไม่รู้ว่ามีปัญญาไง กลัวเขาไม่รู้เรามีหัวใจที่สูงส่งไง แต่ถ้ามันปล่อยวางข้างในแล้วเห็นไหม

นี่ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย ถ้าข้างในมันไม่คิด ไม่คิดข้างใน ไม่ต้องการให้ใครสรรเสริญนินทา สรรเสริญก็ไม่ต้องการ นินทาของเขา เขานินทานี้มันธรรมชาติของเขา สรรเสริญไม่ต้องการ เพราะสรรเสริญให้ประโยชน์อะไรเราไม่ได้หรอก คนโง่เท่านั้นนะ

ต้องการสรรเสริญ ต้องการให้คนยกย่อง ยกยอปอปั้น คนโง่เท่านั้นเอง เพราะเขายกยอปอปั้นขึ้นมา มันลมปากนะ ตัวเองไม่มีประโยชน์อะไรเลย

แต่ถ้ามันตัวเองมีประโยชน์อะไร เขาจะยกยอปอปั้นขนาดไหนมันก็เรื่องของเขา เขาจะติฉินนินทาขนาดไหนก็เรื่องของเขา เรื่องของเขาทั้งนั้นนะ เราวางโลก แล้ววางตัวเราเองด้วยเห็นไหม นี่จิตใจสูงส่ง ความสูงส่ง สูงสุดสู่สามัญ แล้วเป็นสามัญเห็นไหม

คุณมันก็เหมือนธรรมดาณะ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ก็ปกติ เรารู้ได้อย่างไรใครเป็นอย่างไร? แต่ร่างกายก็เห็นกันแบบนี้ ทุกคนเห็นกันแบบนี้ แต่หัวใจมันสูงส่ง ถ้าเราปฏิบัติได้ สิ่งนี้รู้กันได้ด้วยผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ธรรมสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง มันมีเหตุมีผล คนเป็นพุดถูกหมด! คนไม่เป็นพุดผิดหมด! พุดธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่ตัวเองข้างใน มันคิด มันไม่รู้ ผิดหมดเห็นไหม

นี่เข้าใจได้ ถ้าพุดถึงสื่อสารได้ เข้าใจได้ จับต้องได้ แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราศึกษาใจของเรา เรารักษาใจของเรา เห็นไหม ฟังเทศน์ฟังธรรมแล้วเปรียบเทียบเข้ามาที่ใจ วัตถุประสงค์แปลงที่ใจของเรา ใจเราจะสูงส่งแล้วกลับมาสู่สามัญสำนึก ในจิตใจของเรา เอวัง